

รู้ทัน

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๘๘๒. เรื่อง “จะพิจารณาละความยึดมั่นในกระแสที่รู้ได้อย่างไรครับ”

ขอโอกาสหลวงพ่อกกราบขอเรียนถามอุบายการพิจารณาคำรับ เราจะเห็นและละอุปาทานในความรู้อย่างไร

ตอนนี้คือกระแสที่รู้กับเวทนาที่ถูกรู้ดับ ก็จะมีกระแสที่รู้ที่ไปสิ่งที่เกิดมาแล้วก็ดับไปเรื่อยๆ ครับ บางทีก็ค้างอยู่ ไม่เกิด ไม่ดับ นานบ้าง เร็วบ้าง ต่างกันไป แต่ก็ยังรู้สึกได้ว่า ที่รู้ ถูกรู้กับกระแสที่ไปรู้ อยู่ เป็นเราอยู่ครับ แต่ไม่รู้จะแกะหรือแยกออกจากกันอย่างไรครับ

ตอบ : คำถาม มันถามยาวเหยียดเลย แต่ความหมายมันคือ เวลาภาวนาไปแล้วมันติด

เวลาภาวนาไป เริ่มต้นจากการภาวนานะ คนที่ไม่เชื่อการภาวนา มันก็ภาวนาแสนทุกข์แสนยาก แต่เวลาคนเชื่อ เวลาคนเชื่อเวลาภาวนาไปมันก็อยู่ที่वासนา वासนาของคน ถ้าไม่มีอำนาจवासนาหรือवासนาน้อยนะ ภาวนาไปนี่มีติดติดต่อกันเลย คนภาวนาไปแล้วนะ จับต้นชนปลายไม่ถูก จับสิ่งใดก็ไม่ได้ มันเป็นความทุกข์ความร้อน จะว่าเกือบร้อยทั้งร้อยเลยละ

ฉะนั้น เวลาภาวนาไปแล้ว ไซ้ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เรามีครูบาอาจารย์ ไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาครูบาอาจารย์เราเทศนาว่าการทำให้เราอีกheim ทำให้เราเชื่อมั่น ทำให้เราอยากจะทำปฏิบัติปฏิบัติ นั่นก็เป็นอำนาจवासนาของท่าน

ถ้าไม่มีอำนาจवासนา มันลุ่มลุ่มคลุกคลานไปหมดนะ แล้วถ้าไม่มีอำนาจवासนา มันหลง มันติดในความรู้ความเห็นของมัน พอมันติดในความรู้ความเห็นของมัน เพราะมันติดในความรู้ความเห็นของมัน แล้วมันก็อยู่ที่वासนา คือจิตใจของคนที่มีมันสูงต่ำ

ถ้าจิตใจคนที่มันสูง มันก็จะเอะใจ มันเทียบมันเคียงแล้วมันพยายามทำความเข้าใจ มันนะ มันมีความสงสัยว่าจริงหรือไม่จริง

แต่คนที่จิตใจเวลาที่มันต่ำ “มันเหมือนกันนะ มันเหมือนกัน มันเหมือนกัน” แต่เหมือนกันในความรู้ความเห็นผู้ที่อยู่ที่เห็นนั้น แล้วถ้าความรู้ความเห็นที่อยู่ที่เห็นนั้นมันไม่มีอำนาจ วนวน มันก็คิดว่าสิ่งนั้นจะเป็นธรรมๆ แล้วมันก็คาดหมาย คาดหมายไปที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราเทศนาว่าการ

ฉะนั้น เวลาฟังธรรมๆ ของหลวงตาพระมหาบัวไง ท่านบอกว่า เวลาอยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านเทศน์เรื่องเหตุร้อยแปดพันเก้าเลย แต่พอมันจะเป็นไคลแม็กซ์ คือที่มันจะรู้มันจะเห็น มันจะเป็นจังหวะที่สำคัญ ท่านข้ามไปเลย

ท่านบอก ให้มันรู้ไม่ได้ มันรู้แล้วมันจะจำไป ก็เลยมันจะไปขายกิน แล้วถ้ากิเลสของคน คนนั้นมันร้ายกาจนัก มันสร้างภาพได้หมดนะ ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริงๆ ตรงนี้ท่านจะข้ามไปๆ

มันจะย้อนกลับไปพระไตรปิฎก เวลาพระไตรปิฎก ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัวท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านภาวนาเป็น ท่านศึกษาค้นคว้าในพระไตรปิฎก ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านบอกว่ามันมีแต่เหตุไฉน

คำว่า “มีแต่เหตุ” คือว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงวิธีการ วิธีการ วิธีการ คือมันเป็นเหตุในการกระทำทั้งสิ้น แต่เวลาเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นพระอรหันต์ ท่านไม่พูดถึงเลยนะ ท่านไม่พูดถึงหรอก ถ้าพูดถึงนะ มันยังทำให้คนที่ปฏิบัติรู้ยากขึ้นไปอีก

มันก็เหมือนกับที่ว่าหลวงตาพระมหาบัวท่านไปหาหลวงปู่มั่นนี่ไง หลวงปู่มั่นถามหลวงตาพระมหาบัว

มหา มหามาหาอะไร มาหามรรคผลนิพพานใช่ไหม มรรคผลนิพพานมันไม่ใช่อยู่ในตำรับตำรา ไม่อยู่ในที่ใดๆ ทั้งสิ้น มันอยู่ในใจของสัตว์โลก ฉะนั้น เวลามหาเรียนจบถึงมหา มานะ มหา สิ่งที่เราเรียนมานี้เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีคุณค่ามาก ให้

เทิดใส่ศิระชะไว้ในลิ้นชักสมอง ลั่นกุญแจไว้ อย่าให้มันออกมา แล้วฝึกหัดภาวนาไปโดยที่ไม่เอามาเป็นโจทย์ ไม่เอามันมาเป็นเครื่องล่อ ถ้าเอามาประพฤติปฏิบัติพร้อมกับการศึกษาค้นคว้ามัน มันจะเตะมันจะถีบ มันจะหลอกมันจะลวง มันจะพลิกมันจะแปลง มันจะรู้ไปก่อนทั้งสิ้น แล้วปฏิบัติไปเถอะ ล้มลุกคดुकคลานนะ

นี่เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านเล่าเอง เวลาว่าไปหาหลวงปู่มั่นไ้

ฉะนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัว เวลาท่านพูดถึงในพระไตรปิฎกๆ ไ้ มันจะบอกถึงวิธีการ วิธีการ ไ้ วิธีการประพฤติปฏิบัติ แล้วเวลามันจะเป็นจริง ปัจจุบันตั้งสันติภูมิจุโก มันรู้ขึ้นมา แล้วมันรู้ขึ้นมา มันก็ยังมีอำนาจวาสนา วุฒิภาวะแตกต่างกัน

แตกต่างกันคือคนที่อำนาจวาสนามันมากไ้ เช่น ขณะจิตของหลวงตาพระมหาบัว ใ้อไฮ! ตอนท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ โลกธาตุนี้ไ้หมด สะเทือนเลื่อนลั่น เวลาครูบาอาจารย์ บางองค์ปานกลาง หรือพอเข้าใจได้ พอรู้ได้ นั่นวาสนามันไม่ยิ่งใหญ่อย่างนั้นไ้ ถ้ามันยิ่งใหญ่ ณะ ใ้อไฮ! นี่เวลามันแตกต่าง มันแตกต่างกันตรงนั้น

มันแตกต่างกันโดยบุญบารมี แต่อริยสังข์มีหนึ่งเดียว พระอรหันต์ทุกองค์ต้องรู้เหมือนกันหมด ถ้าไม่รู้โดยอริยสังข์นะ อรหัตตมรรค อรหัตตผล เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ การจะเป็นพระอรหันต์ จะเป็นได้ อรหัตตมรรค อรหัตตผล ระหว่างมรรคกับผลที่มันกำลังแสดง

อย่างเช่นทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ฝ่ายโลก ฝ่ายกิเลส ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์

นิโรธ ดับทุกข์ นี่ฝ่ายธรรม

ถ้ามันไม่มีฝ่ายกิเลส ไม่มีฝ่ายโลก มันก็ไม่เกี่ยวกับเรานะสิ เพราะจิตใจเรามีอวิชา มีกิเลส มันถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ไ้ พอเกิดเป็นมนุษย์ก็เกิดกับโลกไ้

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์สมบุรณ์แบบไ้ นิโรธ ดับทุกข์ อริยสังข์ มรรค เฉพาะหัวใจดวงนั้นไ้

จิตนี้มันกลั่นออกมาจากอริยสังข์ มันลากจิตออกมา ลากจิตของเรา ลากกิเลสของเราเข้าไปสู่อริยสังข์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ โดยนิโรธ โดยดับทุกข์ โดยมรรค โดยสังข์จะโดยความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำขึ้นมาได้จริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้า จิตนี้มันถึงกลั่นออกมาจากอริยสัจ พระอรหันต์ถึงเหมือนกันโดยอรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ จบ

นี่พูดถึงว่าเวลาข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้ แต่เวลาคนที่วุฒิกว่าจะไม่ถึง ฟังตามๆ กันมา แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปมันก็ล้มลุกคลุกคลานแบบคำถามนี้

“จะพิจารณาละความยึดมั่นอย่างไร”

เราชมนะ เราชม เราชมว่าผู้ถามยังมีสติสัมปชัญญะ ยังมีสติปัญญาอยู่ ยังคิดได้อยู่ว่า “จะพิจารณาละความยึดมั่น ยึดในกระแสที่รู้ได้อย่างไร”

แต่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนานะ เพราะสิ่งที่รู้ นั่นคือการปฏิบัติได้ผล

“อ้าว! ก็รู้แล้ว รู้จากการนั่งสมาธิ รู้จากการเดินจงกรม รู้ปะ รู้”

รู้ก็รู้แค่นั้นไง อันนี้รู้แค่นั้นนะ แล้วเราก็มารู้ใจ คุณคนที่มีวาสนาไม่มีวาสนา เห็นไหม วัด สำเภาทอง อาจารย์อะไร เวลาเข้าไปเจอหลวงปู่มั่นในป่าไป หลวงพ่อเภา ในประวัติหลวงพ่อ เภาเขียนไว้ ท่านจบนักธรรมเอก แล้วท่านจุดธูปไป ไปเจอหลวงปู่มั่นอยู่ในป่า แล้วคุณธรรมะกัน ชอบใจ จะขอตามหลวงปู่มั่นไปด้วย หลวงปู่มั่นก็สอบถามกัน สุดท้ายแล้วไม่ให้ไป ไม่ให้ไปด้วย หลวงปู่มั่นก็แยกกันไป ไม่ให้ไปด้วยเพราะอะไร เพราะไม่มีธมกรก

ตอนบวชพระ ไขธมกรกที่กรองน้ำ เวลาพระจุดธูปๆ ถ้าไม่ละเอียดรอบคอบ ว่าสิ่งนั้นไม่ ต้องใช้ก็ได้ เพราะเดี๋ยวนี้มีน้ำขวด มีทุกอย่างพร้อมเลย แต่เดิมมันไม่มี แล้วถ้าไม่มี เข้าป่าไป ถ้าไม่มีธมกรก ไม่มีที่กรองน้ำ น้ำมีตัวสัตว์ พระฉันเป็นอาบัติปาจิตตีย์ มันต้องมีธมกรกกรองน้ำ

หลวงพ่อก่อนท่านไม่มี พ่อก่อนท่านไม่มี ท่านอยากไปด้วย เพราะคุณธรรมะแล้วรู้ได้เลยว่า หลวงปู่มั่นชักนำได้ จะอ่อนน้อมขอไปอย่างไรก็ไม่ให้ไป นี่หลวงพ่อก่อนท่านเขียนไว้ในประวัติ ของท่าน

เพราะเราฟังเรื่องนี้มาจากหลวงปู่เจี๊ยะ เราถึงสนใจ แล้วไปเจอประวัติหลวงพ่อก่อนที่ ท่านเขียนของตัวเอง ไปอ่านเข้า หลวงพ่อก่อนท่านเป็นสุภาพบุรุษ คนที่เป็นนักปฏิบัติเป็น สุภาพบุรุษท่านจะพูดความจริง เอาความจริงในใจของตนเขียนโดยข้อเท็จจริง

เราได้รับฟังมาจากหลวงปู่เจี๊ยะ เพราะหลวงปู่มั่นท่านเคยเล่าให้หลวงปู่เจี๊ยะฟัง แล้วเราก็เก็บไว้ในใจ ไปเจอหนังสือประวัติหลวงพ่อกษัตริย์ท่านเขียนเอง ไปอ่านเข้า ตรงกันเลย

สุภาพบุรุษ คนมีศีล เขาพูดไม่กะล่อน ไม่ปลิ้นไม่ปล้อน พูดโดยข้อเท็จจริง แต่ท่านเปิดออกมาต่อไปว่า ท่านก็แก้กับหลวงปู่มั่นว่า ท่านใช้ผ้าชายจีวรกดลงไปใต้น้ำ แล้วก็ตีมน้ำจากผ้าที่กดไว้ คือจะแก้ตัว คือพยายามจะหาเหตุผลว่าก็ทำให้ถูกต้องได้

แต่หลวงปู่มั่นท่านก็รับฟัง แต่ท่านบอกว่าท่านไม่ให้เป็น เพราะมันเป็นอาบัติตอนขาดจากธมกรกนั้นแหละ สิ่งอื่นเอามาแทนนะ เราคิดทดแทนได้ แต่ธมกรกมันไม่มี

นี่หลวงพ่อกษัตริย์เวลาท่านปฏิบัติ

เราจะบอกว่า พระภาคกลาง พวกเกจิอาจารย์ส่วนใหญ่เขาก็ทำฌานสมาบัติเท่านั้น ถ้าฌานสมาบัติก็เพ่งไป

หลวงพ่อยุทธ หลวงพ่อยุทธที่เมืองกาญจน์ เราเคยเจอท่าน เวลาท่านพิจารณาของท่านนะ ท่านเพ่ง เพ่งตะกรุด ท่านเอาไว้ในบาตร ตะกรุดต้องหมุ่นในบาตร ถ้าหมุ่นในบาตรเสร็จ

เพราะหลวงพ่อยุทธท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่ตื้อ ท่านก็มีคุณธรรมในหัวใจของท่าน เพียงแต่ท่านเป็นนักเลง ท่านทำเพื่อประสบการณ์ของท่าน ท่านเพ่งตะกรุดนี้หมุ่นหมดเลย วนอยู่ในบาตรเลย แล้วท่านไม่ให้ใคร ท่านเอาไปผูกคอกหมา หมาในวัดท่านมีตะกรุดผูกคอก ใครอยากได้ต้องไปจับหมา ไปแย่งเอาจากคอกหมา

ท่านไม่เอามาหาชื่อเสียง เห็นไหม ท่านไม่ต้องการอะไรเลย แต่ท่านต้องการพิสูจน์ว่าไสยศาสตร์ เรื่องอภิัญญาจริงหรือไม่จริง ท่านทำได้หมดนะ แต่ท่านทำแล้ว เสร็จแล้วท่านเอาไปผูกคอกหมา

เราไปเห็นเอง เมืองกาญจน์เราก็ไป ท่านนี่แบบว่าคงกระพันร้อยแปด ทำได้หมดนะ แต่ท่านไม่ทำเพื่อหาชื่อเสียง ท่านทำเพื่อพิสูจน์

ฉะนั้น สิ่งที่ภาคกลางเรา เกจิอาจารย์ มันก็ใช้สมาธิ ใช้อภิัญญาเพ่ง พุทธคุณๆ ที่คุยๆ กันอยู่นี้ มันเป็นเรื่องไสยศาสตร์ทั้งนั้นนะ อำนาจวาสนามีแค่นี้ไง มันไม่เข้าสู่มรรคใด แล้วเวลา

คนที่ประพฤติปฏิบัติไฉ่ ก็นั้นไฉ่ เกจิอาจารย์ไฉ่ เกจิอาจารย์อยู่ยงคงกระพันไฉ่ พันแทงไม่เข้าไฉ่ ตายหมดนะ ไม่เหลือหรอก

แต่ถ้าเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในวงกรรมฐานเขาไม่ทำอย่างนั้น เวลาเขาทำของเขาเนาะ เขาทำสมาธิสมาธิ ทำความสงบของใจเข้ามา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ จะยกใจนี้เข้าสู่มรรคสู่ผล

ที่นี้ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาทำความสงบก็ทำความสงบไฉ่ ทำความสงบมันจะเจออย่างนี้ อย่างที่เขาบอกว่า คำถามนะ

“กระแสที่รู้กับเวทนา รู้ดับ รู้เวทนาดับ กระแสที่รู้เกิดดับจากเวทนา”

ถ้าเวทนาๆ ไฉ่ เวทนาจึงสติปัฏฐาน ๔ ไฉ่ กาย เวทนา จิต ธรรมไฉ่ ถ้าพิจารณาเวทนาๆ แต่พิจารณาเวทนาแล้วมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน

หลวงตาพระมหาบัวท่านผ่านบุคคลคู่ที่ ๑ ด้วยการพิจารณาเวทนา ผ่านบุคคลคู่ที่ ๒ ด้วยการพิจารณาธาตุขันธ์ กายนี้กลับเป็นธาตุเป็นขันธ์ ผ่านบุคคลคู่ที่ ๓ ด้วยการพิจารณาอสุภะ ผ่านบุคคลคู่ที่ ๔ ด้วยพิจารณาจุดและต่อม นี้วิทยานิพนธ์ของหลวงตาพระมหาบัว

หลวงปู่เจี๊ยะชั้นที่ ๑ พิจารณากาย ชั้นที่ ๒ พิจารณากาย ชั้นที่ ๓ พิจารณากาย ชั้นที่ ๔ พิจารณากาย พิจารณากายหมดเลย หลวงปู่ชอบพิจารณาทุกขะหมดเลย หลวงปู่ดูลย์พิจารณาจิตหมดเลย

วิทยานิพนธ์ของใคร ปฏิบัติอย่างไร ในสติปัฏฐาน ๔ ในอริยสัจ ในสัจจะในความจริง นี้ ในวงกรรมฐาน ไม่ใช่เกจิอาจารย์ เฟ่ง เฟ่งเอากำลังจิต เฟ่งเป็นไสยศาสตร์

ฉะนั้น เวลาเฟ่งนี้เป็นเรื่องหนึ่งนะ

ที่นี้เวลาจะปฏิบัติ เวลาที่ว่าเราจะละอย่างไร

ถ้าเราจะละอย่างไร ถ้าละ มันก็ต้องกลับมาที่พุทโธ กลับมาที่อานาปานสติ กลับมาที่ทำความสงบของใจให้มันมีกำลังมากขึ้น

ถ้ามีกำลังมากขึ้น ไปพิจารณาเวทนา ถ้ากำลังมันดี เวทนาจะหลุดหมด หลุดนะ ปล่อยหมด ปล่อยหมด ปล่อยเพราะอะไร ปล่อยเพราะมันตึงคับหน้าง

แล้วตึงคับหน้าง พิจารณาเวทนา หาเหตุหาผลด้วยปัญญา ด้วยมรรค เวทนาเกิดจากอะไร เวทนาตั้งอยู่บนอะไร เวทนาดับไปแล้ว เวทนาไปไหน ก่อนเกิดเวทนาเป็นอย่างไร เวทนาดับไปแล้วเป็นอย่างไร

ถ้ามันพิจารณาด้วยปัญญา มันหาเหตุหาผล มันแยกมันเยาะเข้าไป นี่ปัญญา ถ้าพิจารณาโดยปัญญาไง

ฉะนั้นบอกว่า แล้วมันไหลไปเรื่อยๆ

ไหล ไหลเพราะอะไร ไหลเพราะสมาธิไม่พอ

คนเราฝึกหัดภาวนานะ คนที่ทำความสงบของใจเข้ามานะ แล้วเห็นกาย กายนี้เห็นแล้ว วั๊บ! หายเลย

เห็นกาย เห็นกายแล้วภาพมันไหลเลย ไหลเลย นี่สมาธิไม่พอ ถ้าภาพมันไหลเลย มันเหมือนเปิดทีวี เปิดทีวี ภาพมันเคลื่อน มันไหล ทำไมภาพมันไม่คงที่ แล้วถ้าภาพมันคงที่ คงที่ไว้ทำไม

ภาพที่มันไหลนี่เรื่องหนึ่งนะ

เวลาคงที่ สมาธิแก่เกินไป

เราเคยอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะง “ไอ้หงบ สมาธิมันงั้นไป ถ้าเข้มไปแล้วมันไม่เป็นไตรลักษณ์ มันเป็นไปไม่ได้”

เพราะว่ามัชฌิมาปฏิบัติ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ความพอดีของสติ ความพอดีของสมาธิ ความพอดีของปัญญา ความพอดีของงาน ความพอดี มันต้องพอดีหมด แล้วพอดีหมด พอดี ๘ อย่าง ๘ ทิศทาง แล้วพิจารณาซ้ำให้มันสมดุลอย่างไร

ถ้ามันพิจารณา กายมันตั้งมั่นๆ ตั้งมั่นถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง นี่สมาธิสมดุล ไม่สมดุล

ถ้าสมาธิสมดุลนะ เวลาฝึกหัดพิจารณา นี่พิจารณาภายในนะ เวลาวิภาคะมันไม่ใช่ไหล

เวลาไหลไป มันไหลไปเหมือนน้ำ กระแสน้ำ เชื้อโรค พลังงาน มันไม่มีใครพิจารณามัน
เป็นไปไม่ได้

แต่ถ้ามันตั้งอยู่ ถ้าสมาธิมันเข้มข้นเกินไป มันก็ไปไม่ได้

ถ้ามันสมดุลพอดีมานะ มันไม่ใช่ภาพไหล มันแยกส่วน ไตรลักษณ์ พิจารณาไป

เวทนานี้เหมือนกัน พิจารณาภายใน พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม
เหมือนกันหมด ในอริยสัจสี่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

แต่ถ้ามันไหลหรือว่ามันดับ มันเกิดดับไปเรื่อยๆ ไปเรื่อยๆ มันเกิดมันดับ แล้วมันก็ค้าง
อยู่อย่างนั้นนะ

กลับมาที่สัมมาสมาธิ เพราะนั่นมันเหมือนทีวี เวลาเครื่องใช้ไฟฟ้าไฟมันตก ถ้าไฟตก ไฟ
ไม่มีกำลัง ไม่เสถียร แล้วใช้งานไม่ได้ เครื่องใช้ไฟฟ้าพังหมดนะ

การพิจารณาๆ พิจารณาไป ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนี้ โครงสร้างการ
ภาวนาจบ และหมดเลย

เวลาคนที่ดำเนินการมาๆ ดำเนินการมาได้มากน้อยขนาดไหน ถ้าทำไม่ถูกต้อง พังหมด
เลย แล้วพังไปแล้วนะ ไม่มีครูไม่มีอาจารย์นะ ล้มลุกคลุกคลาน จะไปอย่างไร จะทำอย่างไร
ไอ้โฮ! ความรู้สึกของคน ทำความรู้สึกของคนให้คงที่ สัมมาสมาธิทำได้อย่างไร แล้วทำแล้ว
เวลาใช้วิปัสสนา มันไปอีกระดับหนึ่งเลย ชั้นของปัญญา

นี่พูดถึงว่า สิ่งที่บอกว่า จะละการยึดมั่นในกระแสที่รู้ คือที่มันไหล มันไหล มันไหล

มันไหลเหมือนภาพมันเคลื่อนไหว แล้วภาพเคลื่อนไหวแล้วจับอย่างไรละ แล้วเราจะไป
ตามภาพเคลื่อนไหว เห็นไหม ส่งออก

ย้อนกลับมาพูดโอ ถ้าอานาปานสติก็ย้อนกลับมาที่ภาวนา ย้อนกลับมาอานาปานสติ
ย้อนกลับมาที่กำหนดลม กำหนดลมมันไม่ไหลไปไง

ไอ้ที่ไหล พอจิตมันรับรู้แล้วส่งออกใจ มันก็ไหลไปใจ กลับมาที่พุทโธใจ กลับมาที่พุทโธ คำบริกรรมใจ ไม่ให้มันไหลไปใจ

การไหลไป นี่ยังดีนะ จิตมันยังเห็นยังรู้ ถ้าธรรมดานะ มันคิดว่ามันได้คุณธรรม ได้อะไร ไปมากมาย หรือถ้าไม่อย่างนั้นนะ มันก็ทุกข์มาก แล้วไม่มีอาจารย์องค์ไหนแก้ได้หรอก เพราะอะไร เพราะมันภาวนาไม่เป็น คนภาวนาไม่เป็นมันไม่รู้หรอก

เราลวกก๋วยเตี๋ยวขาย ก๋วยเตี๋ยวมันต้องลวกน้ำร้อน ลวกเสร็จแล้วจะเติมน้ำส้ม น้ำปลา มีหมคนะ จะเติมอะไร เอ็งอยากจะกินก๋วยเตี๋ยวเนื้อหรือก๋วยเตี๋ยวหมู หรือจะกินก๋วยเตี๋ยวละเล เอ็งอยากได้ก๋วยเตี๋ยวยะไรบอกกูมาสิ กูมีเครื่องให้หมคนะ

เครื่องที่เขาใส่ใจ ก๋วยเตี๋ยวก็คือก๋วยเตี๋ยวใจ ก๋วยเตี๋ยวละเลก็พวกซีฟูดใจ ก๋วยเตี๋ยวเบ็ด ก๋วยเตี๋ยวไก่ ก๋วยเตี๋ยวต้มยำ ก๋วยเตี๋ยวยะไรละ ก็อยู่ที่เครื่องปรุงใจ อยู่ที่เรทำอะไร

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันยกขึ้นสูวิปัสสนา นั้นไปอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้ามันยังไม่ได้ มันจะไหลไปไม่ได้ แล้วคนไม่เป็น ถ้าไปร้านก็ไปกินก๋วยเตี๋ยว มันก็ใส่ซามมาให้ตั้งไว้ใจ เอ็งจะกินก๋วยเตี๋ยวยะไรก็แล้วแต่ เขาก็ใส่ภาชนะมาให้ทั้งนั้นนะ สำเร็จรูปมาให้ ปฏิบัติอย่างนั้นๆ อย่างนี้

ทำไมไม่เป็นหรอก มันไม่รู้จักว่าก๋วยเตี๋ยวยะไรด้วย

แล้วก๋วยเตี๋ยวนั้นก๋วยเตี๋ยวจนิตใด เขาก็ต้องใช้เครื่องปรุงชนิดนั้น

จิต กาย เวทนา จิต ธรรม สติ สมาธิ มันปรุงอย่างไรละ มันทำอย่างไรละ มันมีวัตถุประสงค์หรือไม่

ศีล สมาธิ ปัญญา กาย เวทนา จิต ธรรม สติ สมาธิ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ มันก็เป็นวัตถุประสงค์ เป็นเครื่องที่เราจะมาปรุงให้มาเป็นก๋วยเตี๋ยวจนิตอะไร

แล้ววันนี้มันไหลไปหมดเลย มันมากอง มันไม่อยู่ในภาชนะแล้ว มันกองเป็นกองไปหมดเลย แล้วมันคืออะไรละ ก็มันไหลไปหมดเลยใจ

กลับมาที่สติ กลับมาที่พุทโธ

ถ้าสมาธิสมควร สมาธิพอเพียง แล้วคนที่สติสัมปชัญญะมันสมบูรณ์แบบ มันจะแก้ไข
ของมัน นี่ไง ถ้าแก้ไขของมัน ต้องกลับมา

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงตาพระมหาบัวท่านคุยกับหลวงปู่เจี๊ยะ เรานั่งฟัง
อยู่ตลอด

“สมาธิมันยังทำกันไม่เป็น แล้วมันจะภาวนาอะไรกัน สมาธิมันยังทำกันไม่เป็น แล้วมัน
จะภาวนาอะไรกัน”

นี่พระอรหันต์กับพระอรหันต์คุยกันนะ หลวงปู่เจี๊ยะพระอรหันต์ แล้วพระอรหันต์มันต้องมีศีล สมาธิ ปัญญาสมบูรณ์แบบ

แล้วสมาธิมันทำไม่เป็น พื้นฐานมันไม่เป็น เหมือนเราถ้ามีการศึกษาไง เด็กมันเขียน
หนังสือไม่ได้ มันอ่านไม่ออก จะเรียนอะไร เด็กมันอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เอ็งจะให้มันจบ
ดอกเตอร์หรือ มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้

นี่ก็เหมือนกัน สมาธิทำไม่เป็น สมาธิทำไม่เป็น สมถกรรมฐานไง

เราถึงเศร้าใจ เวลาวงการปฏิบัติที่เขาดูถูกดูแคลนไง “สมาธิเป็นสมณะนะ เป็นหินทับ
หญ้า”

ขอให้มึงมีเถอะ มึงมีมึงก็ติด มึงไม่รู้ด้วย ถ้ามึงมีแล้วมึงทำเป็น มันถึงจะเป็น มันต้องมี
ก่อน มีแล้วถึงมาปรุงมาแต่งได้ มันถึงจะเป็นอาหารชนิดใดๆ ขึ้นมา

เอ็งไม่มีอะไรเลย แล้วก็บอกเป็นอย่างนู่น เป็นอย่างนี้ ทำอย่างนั้น ไร้สาระ

ฉะนั้น สมาธิยังทำไม่เป็นเลย ทีนี้ฝ่ายที่ภาวนาไม่เป็นก็บอกว่า “สมาธิเป็นสมณะ สมาธิ
มันควรทำ สมาธิไม่ต้องทำ เพราะมันไม่ใช่มรรค มันไม่ใช่ปัญญา”

โธ่! เริ่มต้นมีทัศนคติแบบนี้ แล้วเริ่มต้นโดยการภาวนาแบบนี้ มันตกทะเลตั้งแต่มันยังไม่
ภาวนาเลย ตกทะเลโดยความเข้าใจผิดใจ โดยข้อมูลเท็จใจ โดยความเห็นผิดตั้งแต่ต้นใจ แต่ต้น
ก็เห็นผิดแล้วว่า ต้องใช้ปัญญา ต้องใช้วิปัสสนา ต้องปัญญาญาณ

ไปเลย ใช้น้ำมันเป็นจินตนาการทั้งสิ้น มันเป็นสมบัติของคนอื่นทั้งนั้น ของตัวเองไม่มีสัก
ชิ้น

แต่เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านถาม ตอนที่ท่านคุยกัน เราอยู่ด้วยไง

ทำไมพระมันเป็นแบบนี้ ทำไมองค์นั้นเป็นอย่างนั้น ทำไมองค์นี้เป็นอย่างนี้

หลวงตาท่านพูดไป “สมาธิมันยังทำไม่เป็นเลย มันจะภาวนาอะไรกัน”

แล้วท่านจะเน้นตรงนี้ พอถ้าสมาธิยังทำไม่เป็น ไม่ต้องไปสอนมันหรอก มันเหมือน
ลูกหลานเราใช้เงินไม่เป็น เราให้เงินเท่าไร จบทั้งนั้นนะ ไม่ต้องไปยุ่งกับมัน แล้วไม่ต้องหวังด้วย
ว่ามันจะรักษามรดกของเราได้

ถ้ามันใช้เงินไม่เป็น มันไม่รู้จักเงินจกทอง มรดกที่เราหาไว้ ทรัพย์สมบัติที่เราหาไว้ ใ้
พวกนี้มันผลาญหมดนะ ไม่เหลือ

ฉะนั้น ถ้าสมาธิมันทำเป็น มันรู้จักหาเงินหาทอง รู้จักใช้เงินใช้ทอง รู้จักประหยัด รู้จัก
มัธยัสถ์ มอบมรดกไว้กับมัน มันยังดูแลไว้ได้บ้าง แล้วถ้ามันภาวนาเป็นนะ มันหาได้เองเลย

นี่ไง สมาธิมันยังทำไม่เป็นเลย

แต่คนอื่นฟังก็เท่านั้นนะ ฟังแล้วก็บอกว่า เออ! ใ้พวกกรรมฐานมันก็พูดอย่างนี้แหละ

แต่ความจริงไม่ใช่ ใ้ที่ความจริง หลวงปู่เจี๊ยะท่านถาม หลวงตาเวลาท่านจะตอบไป
เรื่องอื่นมันก็ยืดยาวไป ท่านสรุปลงเลยว่า “สมาธิมันยังทำกันไม่เป็น ไม่ต้องไปพูดเรื่องภาวนา
กับมันหรอก”

ถ้าสมาธิมันทำไม่เป็น มันไม่รู้จัก มันคุยคนละภาษา เราไปบอกมันเรื่องอย่างนี้ มันบอก
เอาตั้งค์มา ถ้ารักต้องให้ตั้งค์เยอะๆ ถ้ารักต้องให้มรดก

หา?

มันไม่ได้บอกว่ามันจะขยันหมั่นเพียรอย่างไร มันจะรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ รู้จักแสวงหา
รู้จักเก็บหอมรอมริบอย่างไร มันไม่พูดนะ

เอาตั้งค้มา โอนให้สักที ที่ดินไม่เห็นโอนสักที

มันคิดไปอย่างนั้นไง

แต่พ่อแม่ไม่คิดอย่างนั้น พ่อแม่อยากให้ลูกหลานเราหาเงินหาทองเป็น ลูกหลานเรารู้จัก มีทรัพย์มีสินขึ้นมา ไร่ของเรา เราให้มันอยู่แล้ว แล้วให้มันด้วย โอ้โฮ! สบายใจ มันรักษา ทรัพย์สินได้

ไม่ใช่ให้มันแล้วนะ นอนก็สะดุ้ง เมื่อไหร่เขาจะเอาหมายศาลมาแปะหน้าบ้าน เมื่อไหร่ เขาจะมาไล่ที่ ให้ไปแล้วนะ นอนสะดุ้ง ไม่รู้ว่าหมายศาลมันจะมาแปะเมื่อไหร่

นี่เวลาครูบาอาจารย์เราคุยกันนะ

นี่เรื่องของเขา กลับมาคำถาม คำถามนี้ เวลาคำถามนี้แสดงว่า เพราะเขาใช้ชื่อว่าผู้แอบ ปฏิบัติธรรม แล้วพอปฏิบัติไปแล้ว ผู้แอบปฏิบัติธรรมมันก็ทำโดยสามัญสำนึก โดยปุถุชน โดย ความรู้ความเห็นแบบโลกๆ แต่พอมันไปเจอสติปัฏฐาน ๔ ไปเจอจิตที่มันพัฒนาขึ้นไป ไปไม่เป็น หรอก

แต่ถ้าเป็นหลวงปู่มัน ท่านก็เจอสภาพแบบนี้ แล้วท่านแก้ไขตัวท่านเองได้

อันนี้พูดถึง เราฝึกหัดปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา การฝึกหัดประพัตติปฏิบัติเริ่มต้น หัดทำ ความสงบของใจ ทำสมาธิสมาธิให้จิตตั้งมั่น ให้จิตใจมันมั่นคง จิตใจแข็งแรง แล้วจะเจอสิ่งใด เห็นไหม เป็นผู้ใหญ่แล้ว เจออุปสรรคสิ่งใด ผู้ใหญ่นั้นจะแก้ไขได้

แต่ถ้าเราเป็นเด็กๆ เรายังอ่อนแออยู่ เราไม่เจริญเติบโตขึ้นมา เราเจออุปสรรคสิ่งใดอย่าง นี้ ล้มลุกคลุกคลาน แล้วไม่รู้จักว่ามันคืออะไรนะ เขาให้เงินมาแล้วยังไม่รู้ว่าเงินสกุลอะไร เป็นจัต เป็นบาท เป็นดอลลาร์ มันคืออะไร ให้เงินมา เงินสกุลอะไร แล้วจะใช้จ่ายอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อธิปปนาสมาธิ พอเวลาที่มีสมาธิมันก็มีความสุข ของมัน อุปจาระก็สมาธิเล็กๆ น้อยๆ ก็ยังเป็นสมาธิอยู่ไง เป็นสมาธิคือจิตมันมีกำลังของมัน ขึ้นมาบ้างไง มันแยกแยะของมัน สิ่งใดใช้สอยได้ขึ้นมาไง ขณิกสมาธิ

ถ้าอุปจารสมาธิ แสดงว่าสมาธิมันเข้มแข็งขึ้น สมาธิเข้มแข็งขึ้น เงินบาทก็ใช้เงินบาท
อยากแลกดอลลาร์ก็ ๓๕ บาท จะเป็นปอนด์ ปอนด์ ๔๐ จะแลกเปลี่ยนอะไร ถ้ามันเป็นอุปจาระ

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ไม่ต้องแลกเงินอะไรเลย เพราะเงินนี้เป็น
กองกลาง เป็นยูโร ยูโรใช้ในยูโรได้หมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเป็นอัปปนา สักแต่ว่า เป็นสมบัติของเรา แต่ถ้าจะยกขึ้นวิปัสสนาต้อง
คลายออกมา ออกมาๆ เงินนี้ใช้เพื่อโลก ใช้เพื่อการใช้จ่ายกับสังคม อุปจาระรู้สิ่งใด นี้ออกมา นี
ชั้นของสมาธินะ แล้วชั้นของปัญญาละ

หลวงตาท่านสอนไง ผีกัดใช้ปัญญา วิปัสสนาอ่อนๆ

วิปัสสนาอ่อนๆ คือผีกัดให้เกิดปัญญาขึ้น

ใช้ที่ว่าปัญญาๆ อันนั้นปัญญาโลกๆ ปัญญาโดยบุญและบาปในใจของคน แต่ถ้ามัน
เป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากพระพุทธศาสนา ปัญญาเกิด
จากปัจจุบันธรรม เกิดจากสติ เกิดจากสมาธิ ปัญญาเกิดจากจิต

จิตของใครมีอำนาจวาสนาทำความสงบของใจได้เป็นสมถกรรมฐาน ฐานที่เกิดปัญญา
เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากอำนาจวาสนาการยกขึ้นสู่วิปัสสนา ปัจจัยตั้ง สันติปฏิ
โก เห็นไหม

ปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ สัตว์โลกทั้งหมดมีสิทธิเสรีภาพที่ทำได้จริง ปฏิบัติได้จริง จะได้
มรรคได้ผลจริงตามใจนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ก็หรือหัวใจ
ของสัตว์โลกอย่างนี้ไง

ฉะนั้นบอกว่า ที่มันเป็นกระแสเลย มันติดในกระแส

ติด ติดเพราะมันไม่รู้ไง คนไม่รู้มันติดหมดนะ เพราะความรู้นั้นนะมันเป็นสมบัติของเรา
แล้วไปรู้ไปเห็นเข้า ก็การเห็นก็การรับรู้ การรับรู้คือการติดใจ ติดเพราะอะไร ติดเพราะไม่รู้ต้น
สายปลายเหตุไง

แต่ถ้ารู้ต้นสายปลายเหตุนะ ก็รู้เหมือนกันนะ แต่มันไหลไป ปล่อยมันไป รู้แต่ไม่สน เห็นเห็นก็เรื่องของเขา อะไรกับเราละ เราก็รักษาใจเรา ไปติดอะไรมัน เห็นคนวิ่งมา จะวิ่งตามมันไป หรือ คนวิ่งมามันก็ผ่านไปแล้ว เราก็นั่งอยู่ที่นี่

เห็นคนวิ่งมา แล้วก็วิ่งตามมันไป เห็นคนมาทางซ้าย ก็วิ่งไปทางซ้าย วิ่งตามไปทางขวา วิ่งตามมันไป ติด

เห็นก็คือเห็นไง เห็นก็วางใจ ถ้าวางแล้ว เดียวก็เห็นใหม่ไง นี่ถ้ามีกำลังมันพิจารณาของ มันอย่างนั้น

นี่พูดถึงว่า ถ้ารู้กระแสที่รู้อยู่ ความเป็นอยู่ แล้วจะแกะมันอย่างไร จะแยกแยะมันอย่างไร

นี่จับตัวมันยังไม่ได้ จะไปแกะอะไรมัน มันไหลไปนู่น แล้วมันซบไว้ในหัวใจแล้วจะไปแกะที่ไหน

พุทโธชะ พุทโธ อานาปานสติ กลับมาทำความสงบของใจเข้ามา สิ่งนั้นมันก็เป็นอดีตไปแล้ว ถ้ามันเกิดขึ้นใหม่ เราก็รู้เท่ามัน แล้วก็ไม่ยุ่งกับมัน แล้วรักษาใจของเราให้มันมั่นคง ใจตั้งมั่น แล้วถ้าไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าพิจารณาจบก็จบตรงนั้น

ถ้าไม่จบตรงนั้นก็ปล่อยไป วาง วางวิปัสสนา กลับมาทำสมณะ สมณะเข้มแข็งมีกำลังแล้วนะ ปล่อย มันเข้าสู่ปัญญาทันที ปัญญาทันทีก็พิจารณาของเราไป เห็นใหม่

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ในวิปัสสนาก็มีสมณะ ในสมณะก็มีวิปัสสนา ถ้าคนทำเป็น คนเคยฝึกหัด เคยทำถูกต้องชอบธรรมแล้ว มันจะก้าวเดินของมันไปโดยความถูกต้องชอบธรรม เอวัง